

Bloggjuli14AABB

Kropparnas demokratisering och aborter

av Göran Fäldt

Juli 2022

Kropparnas demokratisering och aborter

Kropparnas demokratisering och aborter

Det finns en avgörande skillnad mellan kyrkofäderna och kyrkolärarna under 2000 års tid och vår tids etiska laglärdna i synen på hur barn kommer till och hur ett havandeskap fullföljs eller inte kan, eller bör, fullföljas.

Från den privata sfären till samhällets

Det nya och allt annat övergripande som tillkommit med den medicinsktekniska utvecklingen är att andra än föräldrarna till ett koncipierat nytt mänskligt liv, kan gå in i kroppen med instrument och vidröra de inre kroppsdelarna eller med kamera inne i kroppen göra de intimaste kroppsdelarna synliga på extern dataskärm eller tv-skärm för att framgångsrikt utföra vissa operationer eller behandlingar.

Allt detta har varit helt uteslutet i äldre tid. Även om man biologiskt sett haft helt fel i frågan om avlandet av barn så är det samtidigt klart att sexualitet och avlande helt hört till den privata sfären. Kvinnor som hjälpt till med förlossningarna har aldrig kommit i närheten av makarnas privata sfär. Först med den moderna utbildningen till barnmorska har det privata området gästats av utomstående.

Från subjekt till objekt

Den moderna förlossningsvården och preventivmedelsrådgivningen har inneburit att den privata och intima sfären för paret har öppnats för en tredje part som egentligen representerar samhället, eftersom kontakten med vården är självklar.

Samhället har kommit in i det intima och personliga livet.

Vi kan alltså tala om en ”demokratisering av kropparna” och en planering av födande och vård av nyfödda som principiellt inte bara är mannens och kvinnans sak. Samhället genom sin juridik och sin vårdorganisation har kommit in i det privata livet. Undantag är ovanliga men leder alltid till allvarliga situationer, som när avståndet till förlossningskliniken på sjukhuset är långt och riskfyllt.

Då och nu.

Alla som haft något att säga om de oföddas tillstånd fram till tiden efter franska revolutionen och striden mot kyrkolagarna har uttalat sig utifrån sitt förnuft, sina erfarenheter och sin religiösa och kulturella bakgrund. Barns tillkomst och födande har varit en allmänmänsklig händelse som sett likadan ut i generationer. Nedärvda kunskaper är ett

humanbiologiskt arkiv som helt förändrats genom p-piller, steriliseringar och – snart – manligt p-piller.

Veta genom att se och känna med handen.

Generations historia har lärt människor att barn kommer till utan att man kunnat se hur det sker under den första tiden efter den avlande sexuella akten och utan ingripa i moderns förberedelsetid till födandet. De flesta religioner har en uppfattning om den andliga sidan hos den blivande sonen eller dottern. Inte oväntat har man diskuterat vid vilken tid i utvecklingen barnet får en själ och blir en varelse med rätt till liv och respekt.

Den mänskliga själen.

Historiskt kan man idag konstatera att filosofer och teologer kommit fram till olika synpunkter om personbildningen genom en mänsklig själ. Aristoteles – icke kristen – invände inte mot fosterfördrivning som var vanligt i antiken bland annat för att undvika social skandal, men ansåg liksom andra i hans tid att barnet inte fick en levande själ förrän efter födelsen. Det visar sig vara en fråga av grundlagskaraktär. Det handlar om lagens syn på en ny medborgare som person med rättigheter och skyldigheter i stigande grad.

Under 400-talet e. Kr. har kyrkolärare som Augustinus och Hieronymus upprätthållit tanken på ett

totalt förbud mot abort och som det finns belägg för sedan första århundradet i *Didache* (Herrens lära till folken genom de tolv apostlarna) och i *Pseudo-Barnabas* (80 – 120 e.Kr.). De två kyrkolärarnas förklaringar, och många andras, har kommit att ingå i den kristna moralens historia. Frågans vikt speglar sig i de otaliga verk som ägnats åt den bioetiska disciplinen. När vunna positioner utmanas uppstår konflikt och behov av nya utredningar som underlag för parlamentarisk debatt och till nya regelverk.

Kyrkolärarna har också diskuterat frågan om själens tillkomst och haft olika uppfattning. Augustinus har nämnt själens existens efter 46 dagar av havandeskapet. Gemensamt för både antikens filosofer, och de kristna tidiga fäderna, var att det blivande barnet i sin helhet låg potentiellt i den manliga sädesvätskan (*semen*), vilket med tidens kunskaper var logiskt, eftersom den manliga säden kunde ses medan det kvinnliga ägget inte kunde ses och inte upptäcktes förrän under 1800-talet. Aristoteles menade – förmodligen i konsensus med andra – att embryot bildades i moderns homogena menstruationsblod dit det manliga *semen* sökt sig. Salomos Vishet talar i Skriften om samma moders blod: "Under tio månaders tid bildades jag i hennes blod" (Vish. 7:2). Återigen en

slutsats på grundval av vad man kunnat se med sina *egna ögon* eller känna med *handens fingrar*.

På latin kallades embryot *homunculus*, den lilla mannen, eller människan. Den upptäckten, och upptäckten av föreningen av mannens och kvinnans könsceller, som paret inte kan se, var början till att ett nytt mänskligt liv kommer till och som är unikt och inte kopior av föräldrarna. Det lever först sitt eget liv utan näringstillskott från modern.

Den moderna diskussionen om fostrets livsduglighet.

Den naturvetenskapliga nya kunskapen har alltså tjänat den moderna kristna antropologin och jämbördigheten i mänsklig värdighet mellan mannen och kvinnan. En annan lika viktiga upptäckt har varit den biologiska könsbestämningen som avgörs efter de första sju veckorna enligt vetenskapsmännen Caspar Friedrich Wolffs (1833 - 1894) och Peter Müllers (1801 - 1858) forskning vid tyska universitet.

Alla embryon har från början icke differentierade könskörtlar eller gonader, och två uppsättningar könsliga kanaler, de *wolffianska* och de *müllerianska*, som efter hormonbildning "väljer" den ena eller den andra kanalen för framtida kön. Det betyder att tidiga aborter görs på könsneutrala foster

medan senare aborter görs på foster som har börjat utvecklingen mot ett manligt eller kvinnligt kön.

En universellt bindande norm till livets skydd.

I vår tid spekulerar vi inte längre teologiskt om själens tillkomst eller tiden för dess förening med den fysiska kroppen utan bygger vår definition på ett annat sätt, nämligen att var och en av oss har gått igenom varje stadium i utvecklingen och drar den rationella slutsatsen att varje stadium är biologiskt nödvändigt och därför teologiskt ett skyddat område som respekteras genom en universellt bindande norm (se t.ex. *Veritatis Splendor*, Sanningens strålgång, nr 40, Veritas förlag, 2011, av S:t Johannes Paulus II).

För att ta moraliskt ansvar för beslutet att avla barn kan det inte vara ett krav att ha en fysiologisk och neurologisk kunskap om fostrets kommande utveckling. Vanligt mänskligt förnuft säger vad som är på väg. Av den anledningen förbjuder Katolska kyrkan all abort även om det skulle finnas skäl att rättfärdiga aborten. Det dödande ingreppet i varje abort fördöms alltid. "Du skall inte dräpa", är ett Guds bud, och ingen kan bryta mot ett Guds bud utan att på något sätt straffas, så som Bibeln lär, och som den katolska kyrkan undervisar.

Hjälp och stöd måste alltid finnas med i den pastorala situation som uppstår när en kvinna begär abort. Kärleken till nästan är också ett lika viktigt Guds bud som getts oss i evangeliet som Jesus Kristus förkunnat.

För oss som kristna, som verkligen tror på dopets nödvändighet för att hitta hem till Gud vår Skapare, är ansvaret för det liv vi medverkar till i äktenskapet ett heligt ansvar, det vill säga att vi accepterar föräldraskapet som ett uppdrag från Gud vår Skapare.

Den kristna tron och läran säger oss att vi ska följa Guds bud och Kyrkans bud och att, om vi misslyckas, ska ställa det till rätta genom omvändelse och bön om förlåtelse.

Den yttersta Uppståndelsens dag.

För dem som ännu inte sökt och tagit emot tron på Gud i dopet och sakramenten är ansvaret lika stort och viljan att göra gott lika stor som hos oss kristna, men utan att tro sig behöva dömas av Gud efter livets slut på jorden. Våra agnostiska och ateistiska medmänniskor underkänner helt tron på liv efter det jordiska och känner sig trygga i att förneka den kristna frälsningsläran och en Yttersta Uppståndelsens dag. De menar sig inte, som vi, ha

anledning att förbereda sig och sitt samvete inför dödens oundviklighet. Något som kanske kan stämma våra bröder och systrar till eftertanke är att den nutida ateismen är lika gammal som mänskligheten och alltså inte kan finna stöd i vetenskapstron. Vishetens bok säger: "Vår andedräkt är flyktig som rök, och vår tankeförmåga en gnista tänd på hjärtats slag" (Vish. 2: 2).

Den kristna moralen är fortfarande samhällets grund.

Den kristna moralen är både gåva och förväntan från Gud och måste efterlevas för den eviga frälsningen. Om nu metoder för att fysiskt undersöka den sexuella naturen hos människan har uppfunnits är det viktigt att staterna, de på den kristna grunden civiliserade samhällena, upprätthåller respekten för moralen och inser vikten av att följa de gudomliga buden. Påven S:t Paulus VI (+ 1978) har i encyklikan *Humanae Vitae* uppmanat stater och regeringar att vaka över morallagen för samhällets bestånd och människornas moraliska och sociala välfärd.

Här kan vi bara konstatera att de moderna staterna i ökande grad och omfattning lämnat den religiösa grunden och reglerat frågorna om livet och döden utifrån andra ideologiska värderingar. Det har fått till följd att *samhället* genom nya medicinska och

teknologiska upptäckter blivit en tredje part i familjernas liv och tagit över medborgarnas religiösa medvetande i en familjepolitik som föräldrarna inte längre ensam bestämmer över. Ändå är den äktenskapliga kärleken och samhörigheten mellan mannen och kvinnan det mest intima och personliga området i deras liv. Varför har den kärleken då blivit öppen för intrång från tredje part?

Den privata sfären och samhället.

Samhället "erbjuder" kontroller under hela havandeskapsperioden och under den första tiden efter barns födelse och etablerar ett "samhällsintresse" för familj och barn som generationerna lär sig ta för givet och anpassar sig till från samlevnadens första stunder. Genom denna medicinsk-teknologiska struktur kommer alla frågor om barns överlevnadsförmåga in tillsammans med frågor om aborterna och vid vilka tider under graviditeten de bedöms lagliga.

Precis som under kyrkolärarnas tid då man diskuterade själens tillkomst har man nu diskussionen om när fostret ska anses vara person och ha skydd för sitt liv. Tekniken och läkarna, med en utbildning som föräldrarna inte har, blir den tredje parten i äktenskapet som till sin natur är exklusivt för mannen och kvinnan.

Det har, som alla nu lägger märke till efter upproret efter Högsta domstolens i USA uttalande att abort inte är en federal rättighet, lett till svåra motsättningar mellan dem som ger barnet skydd från konceptionen och dem som håller fast vid kvinnans rättighet att avbryta havandeskapet genom abort. Den abortsökande kvinnans krav på sjukhusen att utföra aborten visar att aborten lämnat den privata sfären och kallat på samhället som den tredje parten i avlandet av barn.

För kristna kommer Guds bud alltid först. Femte budet lyder: "Du skall inte dräpa" (2 Mos. 20:13). Det hindrar oss att begå abort och att stödja den. Det är ett ont. Även när samhället utför det, är det ett ont. I den privata sfären är det lika mycket ett ont. Gamla tiders abort skedde alltid i den privata sfären, hur det än gick till. Om man inte lyckades döda det ofödda fostret, dödade man det födda barnet genom att sätta ut det i vildmarken åt rovdjuren eller att kasta det nedför en klippa eller att lägga det nattetid utanför porten till ett kloster.

Påven S:t Paulus VI är en profet som varnat för konsekvenserna av staters och regeringars starka vilja att bedriva familjepolitik utan hänsyn till den moraliska lagen. Tydliga exempel finns beskrivna i Kinakännaren Stephen Moshers bok "Population control", (andra

upplagan, 2009) som berättar om det kommunistiska lokalsamhällets plikt att kalla in gravida kvinnor till sina lokaler och påminna dem om skyldigheten att anmäla en graviditet och att acceptera abort om det var ett barn som översteg antalet barn en familj fick ha. Om kvinnan vägrade aborten kunde hon tvingas abortera och sedan förflyttas till en annan by eller stad. Också hennes släktingars hus kunde förstöras (se kapitel 3, *The Chinese Model*).

Folkens rätt att följa den naturliga lagen och den gudomliga lagen.

Påven Paulus VI var medveten om att regeringar i världen skulle införa tvingande familjepolitik med hänvisning till överbefolkning och massfattigdom när preventivmedlen gjordes lagliga och kommersiellt tillgängliga.

Därför uppmanade han regeringarna i encyklikan *Humanae Vitae*, 1968, att ta ansvaret för att skydda det gemensamma bästa. Han skrev som aposteln Petri efterträdare och Herren Jesu Kristi ställföreträdare på jorden: "Låt aldrig era folks goda seder bli undergrävda. Förhindra helt och hållet att genom lagstiftning sådana sedvänjor uppstår i familjen, som är statens urcell, vilka står i motsättning till den naturliga och gudomliga rätten". Han fortsatte: "Man

bör stifta lagar som skyddar familjerna och fostrar folket så klokt att morallagen och medborgarnas frihet båda skyddas” (nr 23).

Många skulle säga att vi har en välfungerande abortlag i Sverige. Invändningarna är också så få att aborterna på sjukhusen kommer att ligga kvar på nuvarande nivå även om röster höjs för att sänka tidsgränsen för abort på begäran. Diskussionen om personblivandet innebär emellertid ett allvarligt rättsproblem eftersom en varelse i danande på ena sidan en av lagstiftaren bestämd gräns inte har status som människa och på den andra sidan har det. Det är samma varelse men den behandlas godtyckligt inom ramen för regeln om abort på begäran.

Det påminner om mörka sidor i vår gemensamma historia: hur avlägsen från sina judiska rötter kunde man vara i nazityskland för att undkomma med livet i behåll? Hur negroid kunde man vara i amerikanska sydstater för att drabbas av rasistiska diskrimineringslagar och hotas av lynchning av Ku Klux Klan?

När samhället har fått alla barnbegränsningsmetoder i sina händer har man inte bara fått makt över befolkningsutvecklingen utan också indoktrinerat befolkningen hur de ska tänka om abort

och eutanasi och vad de ska grunda sina beslut på. Det är den privata och intima sfären som krymps ihop och den goda friheten minskar i små, nästan omärkliga, steg. Med lagar och regler fostrar regeringar hela befolkningar till ett synsätt som egentligen ska avgöras av dem själva. Ingen kan stå emot statlig indoktrinering!

Några får makt över många och för de frihetsälskande gäller det sedan bara att komma undan och klara sig själva. Demokratiseringen av våra kroppar är en seger för individualismen och den moraliska relativismen. Är det dit vi är på väg?